

ИНТЕРВЈУ СО ТОДОР ВИТЛАРОВ, ВИШ ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ

Законските недоречености во извршувањето резултираат со кривични пријави

Граѓаните од 2006 до 2013 година поднеле над сто кривични пријави против извршителите, а 95 отсто од нив обвинителствата ги отфрлиле како неосновани. Причините за посегнување кон пријави најчесто треба да се бараат во специфичната природа на работата на извршителите, како и во законските недоречености, оценуваат експертите. Кој е вашиот став за ова?

Да се ставиме сите во функција на доверители: бараме по утврдена судска одлука навремено да ни биде наплатен долгот. Но, имаме друго размислување кога сме должници. За жал, извршителите, во моментот на формирање на оваа функција, наидоа на еден бран заостанати предмети од судовите и кога почна извршувањето, почнаа и многубројните неоправдани реакции, бидејќи сите се ставаме на местото на должниците, а не и доверителите - вели вишиот јавен обвинител од Вишото јавно обвинителство во Штип, д-р Тодор Витларов.

Практиката покажува дека извршителите најмногу се пријавуваат за кривичното дело злоупотреба на службена положба и овластување. Каква е состојбата во штипското апелационо подрачје, каде Вие постапувате?

Конкретно на штипското апелационо подрачје во 2013 година тројца извршители биле пријавени за злоупотреба на службената положба, но сите пријави биле отфрлени. Годинава, пак, кривични пријави биле поднесени против 11 извршители, од кои против еден за кривично дело фалсификување исправа, против еден за кривично дело несовесно ра-

ботење во службата, а против деветмина за злоупотреба на службената положба. За деветмина кривичните пријави се отфрлиле.

Револтот е најчеста причина што ги предизвикува странките, но и релативно новиот институт извршител, како лице што врши јавни овластувања. Дали се согласувате со ова експертско толкување?

Во јавноста не се доволно познати законските овластувања на извршителите, па затоа понекогаш граѓаните сметаат дека при вршењето на нивните службени овластувања тие постапуваат „незаконски“. Мислам дека со текот на времето и функционирањето на извршителите во практиката граѓаните ќе се запознаат во доволна мера со нивните законски

овластувања. Често во практиката се сретнуваат и специфични примери што говорат за недоречености во различни закони или правни празнини во самиот Закон за извршување, кои кај граѓаните јавуваат сомнеж за незаконско постапување од страна на извршителите.

Би требало да се направат соодветни измени и дополнувања на овој закон, за отстранување на сите недоречености или празнини што ги покажала самата практика од примената на Законот за извршување.

Би сакал да ви раскажам еден интересен случај од практиката во однос на ова прашање. Во 2001 година е донесена судска пресуда во која стои: се задолжуваат тужените да се исе-

лат од куќа на површина од 135 квадратни метри. Извршителот го спроведува извршувањето. Во налогот за извршување стои 135 квадратни метри. Должниците приговараат преку адвокат до претседателот на судот и велат дека куќата е на два ката, односно дека станува збор за 270 квадратни метри, а извршувањето треба да се спроведе на 135. Претседателот на судот донесува решение со кое го одбива приговорот и не се осврнува на оваа околност. Должниците поднесуваат кривична пријава за злоупотреба на службената положба против извршителот. Основниот јавен обвинител го повикува извршителот, а извршителот вели: во времето на извршувањето на таа пресуда важеше една евиденција за недвижност - се запишуваше земјиште под објект на површина во основа на објектот и затоа судечкиот судија во изреката на извршната исправа ги задолжува должниците да се иселат од куќата со површина од 135 квадратни метри. Што значи, ако сега се спроведува извршување, во имотниот лист ќе стојат и приземјето и катот, бидејќи се применува Законот за катастар на недвижности. Значи, никаде во предметот и во пресудата не стои дека куќата се состои од два ката. Луѓето не можат да сфатат како во извршната исправа стои 135 квадратни метри, а им се одземаат два ката.

Честопати извршителите се спречувани да ги вршат своите должности. Подложни се на клетви, навреди, закани, па дури и на физички пресметки. Колку извршителите се јавуваат во улога на подносител на кривични пријави за да се заштитат?

Законитото и правилно извршување е гаранција дека Македонија чекори правилно на патот да постане современа демократска правна држава

Во Кривичниот законик постои кривичното дело спречување службено лице во вршење службено дејство, а извршителот е објект на заштита со него. Основа за поднесување кривична пријава се и употребата на сила и сериозна закана, дејства што предизвикуваат чувство на несигурност и страв. Доволно е службеното лице да почувствува страв.

Извршителите како лица што вршат јавни овластувања извршуваат исклучително сложени надлежности. Во суштина тие, извршувајќи ги своите службени должности, ја верификуваат работата на правосудните и управните органи. Ако не се финализира работата на претходните фази на постапката преку извршување немаме никаков ефект.

Во крајна линија, извршувањето претставува еден елемент од принципот на владеење на правото и јакнење на правната сигурност. Но, брзото и навремено извршување на судските и управните одлуки е еден од основните принципи на владеење на правото. Од тие причини законитото и правилно извршување е гаранција дека Македонија чекори правилно на патот да постане современа демократска правна држава.

НАСТАНИ

Презентирани резултатите од работењето во првите три квартали

Постигнатите резултати во извршувањето заклучно со септември 2014 година, како и предизвиците во извршувањето во Македонија, беа теми во фокусот на дводневниот семинар што во организација на Комората на извршителите се одржа минатиот месец. Претседателот на Комората, Зоран Петрески, при презентацијата на извештајот посочи дека според темпото на работа не се очекува да се постигне вредноста наплатена од минатата година, бидејќи показателите се дека извршувањето од година на година е сè помало.

Според скопскиот извршител Гордан Станковиќ, падот се должи на зголемената финансиска дисциплина кај должниците, кои не го чекаат последниот момент за да ги намираат долговите. Правејќи паралела на сегашниот систем на извршување и на претходниот, кој беше во рацете на судовите, претседателот на Апелациониот суд во Штип, Стојанче Рибарев, истакна

дека придобивките од новиот систем се многу значајни за целокупното функционирање на државата. Извршителот Премтим Керими од Куманово, член на управниот одбор на КИРМ, говореше на темата „Доставување на писмена“, додека Емилија Павловска, потпретседателка на Комората на извршителите и извршителка од Штип, зборуваше за заштитата на должникот при извршување.

Тркалезна маса на извршители и јавни обвинители

Во организација на Комората на извршителите на РМ, а во соработка со Академијата за судии и јавни обвинители, на 5 декември во Скопје се одржа Регионална тркалазна маса на извршители и јавни обвинители, на која се дискутираше за одговорноста на извршителите и странките во постапката на извршување.

Свои излагања поврзани со темата имаа поранешниот министер за правда Михајло Маневски и вишиот јавен обвинител на Вишо јавно обвинителство-Штип, Тодор Витларов.

На тркалазната маса, покрај из-

вршителите и обвинителите, учествуваа и судии на основните судови Скопје 1 и 2, претставници на Судскиот совет на РМ, на Адвокатската комора, како и на Министерството за правда и на Министерството за внатрешни работи.

КИРМ на првиот Глобален форум за извршување

Комората на извршителите на РМ со својата претставничка Катерина Кокина, извршителка од Скопје, учествуваше на првиот Глобален форум за извршување што се одржа во декември во Советот на Европа, Стразбур.

Специјалниот завод-Демир Капија доби донација

Комората на извршителите на РМ во чест на новогодишните и божиќните празници даде донација за ЈУ Специјален завод-Демир Капија.

СТАВ

Нема владеење на правото ако нема извршување

Со ваква порака заменичката на генералниот секретар на Советот на Европа, г-ѓа Габриела Батаини-Драгони, го отвори првиот глобален форум за извршување, кој се одржа на 10 декември 2014 година во Советот на Европа во Стразбур. Највисоки претставници на Советот, Меѓународната унија на извршители (UIJ), на Европската комисија за ефикасност на правдата (CEPEJ), угледни професори од правни факултети на универзитети од Русија, Франција и од Холандија зедеа збор за да ја искажат радоста за напредокот во областа на извршувањето. Станува збор за извршување во земјите-членки на Советот на Европа по речиси дведецениска работа на полето на афирмација на извршувањето. Токму тоа и беше целта на форумот, организиран од страна на Советот на Европа.

Главниот заклучок истакнат на форумот е дека извршувањето е алка од синџирот на остварувањето на правото без која нема правораздавање. Постоенето на правична пресуда, донесена во разумен рок, само по себе нема никакво значење ако нема извршување. Извршувањето претставува компонента на членот 6 од Европската конвенција за заштита на човековите права, односно ефикасното извршување претставува неопходен услов за да се смета дека странката го остварила своето право на правична судска постапка.

Напредокот во организирање на извршувањето, особено по донесување на препораката Rec(2003)17 на Советот на министри, како и различните искуства во посебните држави, е мотив за подготвување едно крунко дело, што се пишува првпат во историјата, а тоа е глобалниот кодекс за извршување. Кодексот е во фаза на нацрт и ги содржи генералните правила по кои треба да се спроведува извршувањето. Составувачите на кодексот на присутните, меѓу кои и претставник на Комората на извршители на РМ, им нагласија да не забораваат дека со спроведување на извршувањето спроведуваат многу важна општествена задача. Порачаа да бидат свесни дека извршувањето е макотрпен процес, не секогаш соодветно вреднуван, процес во кој може да има и незадоволни страни, но „кога ќе се види шумата, а не дрвјата“ извршувањето е можеби најсигурниот пат што не води кон верба во правниот систем, кон верба во државата, во цивилизацијата и кон сопствен и меѓународен напредок.

Извршител Катерина Кокина

ПРАШАЊА ОД ЧИТАТЕЛИ

Кои долгови можат да се сметаат за застарени?

Застареноста на побарувањата е уредена со Законот за облигациони односи на Република Македонија и таа се определува во секој поединечен случај, во зависност од видот на побарувањето. Рокот во кој доверителот може да поднесе барање за присилно извршување изнесува 10 години од денот на правосилноста на одлуката со која се утврдил долгот, а по поднесувањето на барањето за извршување кај извршител настапува прекин на застарувањето и не течат рокови сè додека тече спроведувањето на извршувањето. Со преносот на извршните предмети од судовите кај извршителите рокот за застареност се прекинува. Не може да се земе предвид застареноста ако должникот не се повикал на неа.